

lang meer bij heeft om mensen in het zwart te engageren, omdat hij, als hij dat wel doet, de kans loopt om het gelag te moeten betalen. En artiesten zullen niet meer staan springen om in het zwart te werken, want wie gepakt wordt, hangt een schorsing boven het hoofd, en dat betekent dat ze zichzelf zouden broodroven.

4. 'Platte politiek'

Zoals we al signaleerden: als dit voorstel wet wordt, zou het drie stappen vooruit zijn. Een wetsvoorstel wordt echter niet uitsluitend op zijn inherente kwaliteiten beoordeeld, maar evenzeer op zijn indiener. In dit geval zijn de indieners twee CVP'ers: Stefaan De Clerck en Luc Goutry. Het lijkt erop dat er een redelijk ruime consensus bestaat over dit voorstel, zeker aan de Vlaamse kant. Het is dan ook duidelijk een compromisvoorstel: het voorstel van de SP (Vermassen en Vandenbossche) heeft minstens als inspiratie gediend voor sommige van de voorgestelde wijzigingen aan het systeem (het SPK, geïnspireerd op het 'boekingskantoor' van de SP, de modelovereenkomst, de Dienst voor Podiumkunstenaars, die in het SP-voorstel wel alleen onder de RSZ zou ressorteren), en het is daarom niet ondenkbaar dat de SP zich hiermee kan verzoenen. Het probleem zit aan Franstalige kant.

De PS met name, heeft haar eigen voorstel – ingediend door Moriau en Toussaint, dat gebaseerd is op de ideeën van de eerder genoemde André Nayer. De krachtlijnen van hun voorstel zijn zowat de antipode van het voorstel De Clerck/Goutry. Ten eerste is het toepassingsgebied véél ruimer: alle artiesten worden gevisseerd. Schilders, componisten, auteurs, musici, acteurs, noem maar op, zouden voor de sociale zekerheid allemaal een apart statuut krijgen, waarbij zij de bescherming zouden genieten 'zoals de werknemers'. Om dat systeem te betalen, opteren zij voor een alternatieve financiering. Dat is een zeer ingewikkelde operatie waarbij elk bedrijf dat een artiest engageert, een percentage van hun omzet in een solidariteitskas zou storten. Voor de Vlaamse partijen – en ook enkele Franstalige partijen – is zo iets onbespreekbaar. Zij vinden dat de PS op die manier de kosten van hun voorstel uit de federale schatkist zou halen (de 'solidaire middelen', het geld van de sociale zekerheid – en dan zitten we met een politiek onverkoopbare 'transfer'), terwijl zij vinden dat eventuele tegemoetkomingen aan artiesten moeten betaald worden uit de gemeenschaps- of gewestkassen (algemene middelen – die uit de gedeeltelijk autonome fiscale inkomsten komen). De hemel beloven kost geld, en de Vlaamse partijen vinden dat Wallonië daar dan maar zelf voor moet opdraaien.

Laat er dan al een meerderheid te vinden zijn voor het voorstel De Clerck/Goutry, als de PS niet van haar standpunt wijkt, kan het voorstel onmogelijk nog in deze legislatuur gestemd worden. (Ik schrijf dit twee weken voor de ontbinding van het parlement.) In het regeerakkoord staat namelijk een zinnetje dat 'wisselmeerderheden' verbiedt, een soort trouwbelofte tussen de meerderheidspartijen. De andere meerderheidspartijen mogen dus de PS niet openlijk isoleren in het parlement. Wanneer dat wel gebeurt, komt er een gigantische crisis, en niemand is van plan om voor een dergelijk 'marginaal' wetsvoorstel de PS tegen de kar te rijden.

Zorgen voor de volgende legislatuur, maar hier schijnt dan weer een straalte hoop voor de voorstanders van het voorstel. De kansen van mede-indiener Stefaan De Clerck om in de volgende regering te zitten, mogen vrij hoog ingeschat worden. De mogelijkheden die dat opent voor dit voorstel zijn voorzichtig hoopgevend. Ofwel wordt het in het regeerakkoord binnengesmokkeld, en dan zou er beweging in kunnen zitten. Ofwel kan De Clerck zijn collega's in de regering tenminste 'sensibiliseren' om de politieke prioriteit van dit wetsvoorstel gevoelig te verhogen. Ofwel, en met die mogelijkheid moet terdege rekening gehouden worden, houdt de PS het been stijf en dan gebeurt er niks, hetgeen in de lijn zou liggen die nu al dertig jaar wordt aangehouden: veel wetsvoorstellen, geen resultaten. Ofwel komt er een andere coalitie – met de liberalen, zeg – en wat er dan gebeurt is onmogelijk te voorstellen. Mesdames et messieurs, faites vos jeux.

5. De onverteerbare rest

Het voorstel De Clerck/Goutry, al heeft het zijn verdiensten, heeft noodzakelijk inhoudelijke beperkingen. Enkele zaken worden niet geregeld, enkele zaken kunnen gewoon niet geregeld worden. En de zaken die wel geregeld zijn, blijken kwalitatief gezien in grote mate afhankelijk van de manier waarop dit wetsvoorstel er in de praktijk zal uitzien – wie de rekening betaalt, om te beginnen.

Alvast één aspect kan onmogelijk op een afdoende manier geregeld worden, en dat is de verdergaande internationalisering van de culturele sector. Voor dans was dat al langer een probleem, maar met de mogelijkheden van discrete boventiteling die nu bestaan, gaan ook hoe langer hoe meer theatermakers de boer op. Het administratieve geweld dat daar bij komt kijken, zou minder volhardende geesten al snel de lust benemen om nog op een tourbus te gaan zitten, zelfs binnen het eenge-maakte Europa.

Normaal gezien valt iemand die in een

ander land dan zijn thuisland gaat werken, onder de sociale zekerheidsregeling van het gastland. Daarop is een uitzondering voorzien, die 'detachering' heet. Door een detacheringsconstructie blijf je ressorteren onder het sociale zekerheidsregime van je thuisland. En dan doemt de administratie weer op. De voorwaarden voor een detachering laten immers een ruime beoordelingsbevoegdheid aan de administratie om die al dan niet toe te staan, en af en toe hoor je wel eens de kreet 'willekeur' weerklinken in die context. Zelf gezien: de detacheringsaanvragen van twee Engelse artiesten die in nagenoeg dezelfde positie verkeerden in hun thuisland. Eén van hen kreeg zijn 'E101' (vergelijk het met dat formulier dat je nodig hebt om in Europa op reis te gaan en te kunnen rekenen op je ziekteverzekering, de E111), de andere niet. Motivering van de administratie: geen. Een stempel 'geweigerd' moest maar volstaan. Over de problemen die dat allemaal kan opleveren voor de sociale zekerheidspositie van artiesten kunnen we het hier niet hebben – daarover kan je hele boeken schrijven. Wat we wel kunnen zeggen is dat een oplossing niet tot de mogelijkheden behoort. Politiek bedrijven in Europa is nog een stuk moeilijker dan in België, zeker als het over sociale zekerheid gaat. Europees gaan zal dus altijd impliceren dat je best enkele maanden op voorhand begint te plannen en uit te vissen bij welke administratie je wat moet gaan regelen, en wat dat kan betekenen voor je pensioen, je werkloosheidsuitkeringen, e tutti quanti.

Ook inhoudelijk wordt er door dit wetsvoorstel niets gewijzigd: geen uitzonderingsstatuut voor werkloze artiesten, geen nieuwe methoden om pensioenen, gezinsbijslagen, enz. te berekenen, die meer in overeenstemming zijn met de verbrokkelde carrière van artiesten.

Geen evaluatie en hertekening van de fiscale positie van kunstenaars – hoewel dat ooit als besluit geponeerd werd bij de betreffende Subcommissie in de Kamer: wanneer het sociaal statuut van de artiest wordt aangepast, moet dat samen met de aanpassing van zijn fiscaal regime gebeuren.

Aan de problemen die 'decretalen' hebben, verandert er weinig. Dansers met hun korte carrière en hun eventuele reconversieproblemen, subsidies die eigenlijk maar de helft van de begrote kosten dekken, waardoor bijkomende financiering moet gezocht worden bij de stedelijke overheden of de provinciale potjes... voor al dat soort dingen is nog geen oplossing in het verschiet.

6. Overwegingen

In de toelichting bij één van de vele wetsvoorstellen die ondertussen liggen te vergelijken,